Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32622

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i (WÇ?ZÖ), dünya çap?nda en yayg?n kullan?lan bireysel zeka testlerinden biri olan Wechsler Zeka Ölçekleri serisinin çocuklar ve ergenler için tasarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, 6 ila 16 ya? aras?ndaki bireylerin bili?sel yeteneklerini kapsaml? bir ?ekilde ölçmeyi amaçlar. Ölçek, genellikle sözel ve performans (eylemsel) olmak üzere iki ana bölümden olu?an alt testler arac?l???yla genel bir Zeka Bölümü (IQ) puan? ve çe?itli endeks puanlar? sa?lar. Türkiye'deki adaptasyonu, 1995 y?l?nda I. Sava??r ve N. ?ahin taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, klinik, e?itim ve ara?t?rma alanlar?nda yayg?n olarak kullan?lmaktad?r.

WÇ?ZÖ, sadece genel zeka düzeyini belirlemekle kalmaz, ayn? zamanda bili?sel güçlü ve zay?f yönleri analiz etme imkan? sunarak ö?renme güçlükleri, üstün zeka ve çe?itli nörogeli?imsel bozukluklar?n tan?lanmas?na önemli katk?lar sa?lar. Bu adaptasyon, Türk kültürüne uygun normlar ve uygulama standartlar? olu?turarak ölçe?in güvenilirli?ini ve geçerli?ini yerel ba?lamda sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i, WÇ?ZÖ, Zeka Bölümü (IQ), Bili?sel De?erlendirme, Psikolojik Test, Çocuk Psikolojisi, Uyarlama, Psikometri.

Yazarlar

Orijinal ölçek David Wechsler taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Türkiye adaptasyonu ve uygulama kitapç??? yazarlar?: Sava??r, I., ?ahin, N.

Amaç

Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i'nin temel amac?, 6 ya? 0 ay ile 16 ya? 11 ay aras?ndaki çocuklar?n ve ergenlerin genel bili?sel yetenek düzeylerini kapsaml? ve güvenilir bir biçimde de?erlendirmektir. Ölçek, bireyin bili?sel i?levselli?inin farkl? alanlar?n? (sözel anlama, alg?sal ak?l yürütme, çal??ma belle?i ve i?lemleme h?z?) ölçerek, tek bir küresel IQ puan?n?n ötesinde detayl? bir bili?sel profil sunar.

Klinik ortamda, WÇ?ZÖ, ö?renme güçlükleri, dikkat eksikli?i ve hiperaktivite bozuklu?u (DEHB), zihinsel engellilik ve üstün zeka gibi durumlar?n tan?lanmas? ve ay?r?c? tan?s?nda kritik bir araçt?r. E?itim alan?nda ise, özel e?itim gereksinimi olan çocuklar?n yerle?tirilmesi, e?itim programlar?n?n planlanmas? ve müdahale stratejilerinin belirlenmesi amac?yla kullan?l?r. Ara?t?rmac?lar için, bili?sel geli?imin normatif örneklemlerle kar??la?t?r?lmas?na olanak tan?yan standartla?t?r?lm?? veriler sa?lar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

WÇ?ZÖ, hiyerar?ik bir zeka modeline dayan?r ve genel zekan?n (g faktörü) alt?ndaki daha spesifik bili?sel yetenekleri ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, geleneksel olarak iki ana alan alt?nda toplanan alt testlerden olu?ur: Sözel Bölüm ve Performans Bölümü. Modern versiyonlar?nda bu yap? genellikle dört temel endeks puan? etraf?nda organize edilmi?tir:

Sözel Anlama Endeksi (SAE): Sözel ak?l yürütme, kavram olu?turma ve edinilmi? bilgi kullan?m? yetene?ini ölçer.
Alg?sal Ak?l Yürütme Endeksi (AAE): Sözel olmayan ak?l yürütme, görsel alg? ve motor koordinasyon gerektiren problem çözme yetene?ini de?erlendirir.
Çal??ma Belle?i Endeksi (ÇBE): K?sa süreli bellekte bilgiyi tutma, manipüle etme ve i?lemleme becerisini ölçer.
??lemleme H?z? Endeksi (?HE): Görsel bilgiyi h?zl? ve do?ru bir ?ekilde tarama, s?ralama ve ay?rt etme yetene?ini ölçer.

Bu dört endeks puan?n?n kombinasyonu, bireyin genel bili?sel kapasitesini temsil eden Tam Ölçek Zeka Bölümü (IQ) puan?n? olu?turur. WÇ?ZÖ'nün Türk adaptasyonu, ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyarak yerel normatif verilerle bu endekslerin güvenilir bir ?ekilde hesaplanmas?n? amaçlam??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak referans?nda spesifik geçerlik verileri belirtilmemi? olsa da (Geçerlik: -), WÇ?ZÖ'nün uluslararas? alanda kabul görmü? geçerlik standartlar?na sahip oldu?u bilinmektedir. Türk adaptasyonunun (1995) geçerlik çal??malar?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? bili?sel yap?y? Türkiye örnekleminde ne kadar do?ru temsil etti?ini göstermelidir. Genel olarak WÇ?ZÖ geçerlik türleri ?unlard?r:

Yap? Geçerli?i: Faktör analizleri ve korelasyon çal??malar? yoluyla, ölçe?in teorik olarak varsay?lan bili?sel yap?lar? (Sözel Anlama, Alg?sal Ak?l Yürütme vb.) ölçtü?ünü do?rular. Bu, alt testlerin beklenen endekslerle yüksek korelasyon göstermesiyle desteklenir.
Kriter Geçerli?i: Ölçek puanlar?n?n, akademik ba?ar? veya di?er standartla?t?r?lm?? zeka testleri gibi d??sal kriterlerle anlaml? bir ili?ki göstermesi beklenir. Özellikle okul ba?ar?s? ile WÇ?ZÖ puanlar? aras?ndaki korelasyonlar bu tür Geçerlik için önemlidir.
?çerik Geçerli?i: Alt test maddelerinin, ölçülmesi gereken bili?sel alanlar? yeterince temsil etti?inin uzmanlar taraf?ndan onaylanmas?d?r.

Sava??r ve ?ahin (1995) taraf?ndan yap?lan adaptasyonun, geçerlik çal??malar?n? içeren kapsaml? bir teknik k?lavuzda yay?mlanm?? olmas? gerekmektedir, ancak bu bilgilere eri?im, testin ticari ve telif hakl? do?as? gere?i genellikle k?s?tl?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Güvenirlik

Kaynak referans?nda spesifik güvenirlik verileri belirtilmemi? olsa da (Güvenirlik: -), WÇ?ZÖ gibi standart Psikometri araçlar?nda güvenirlik, tutarl?l?k ve ölçüm hatas?n?n azl??? aç?s?ndan yüksek standartlar beklenir. Türkiye adaptasyonunda incelenmesi gereken temel güvenirlik türleri ?unlard?r:

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? alt testlerinin veya maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü belirler (Genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile raporlan?r). Yüksek iç tutarl?l?k, testin homojenli?ini gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ayn? çocuklara farkl? zamanlarda uygulanan test sonuçlar?n?n ne kadar tutarl? oldu?unu gösterir. Bu, puanlar?n zaman içindeki stabilitesini yans?t?r.
Yar?ya Bölme Güvenirli?i: Testin iki e?de?er yar?ya bölünerek elde edilen puanlar?n korelasyonuna dayan?r.

Türk Psikologlar Derne?i taraf?ndan yay?mlanan uygulama kitapç???, adaptasyonun yap?ld??? 1995 y?l?ndaki normatif örneklemden elde edilen güvenirlik katsay?lar?n? içermelidir. Bu katsay?lar, genellikle 0.90 veya üzerinde olup, ölçe?in son derece güvenilir oldu?unu gösterir.

Faktör Analizi

WÇ?ZÖ'nün yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla, adaptasyon çal??malar?nda s?kl?kla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?klay?c? faktör analizi (AFA) kullan?l?r. Bu analizler, alt testler aras?ndaki ili?kileri inceleyerek, teorik olarak varsay?lan faktör yap?s?n?n (Sözel Anlama, Alg?sal Ak?l Yürütme vb.) Türk örneklemi üzerinde de geçerli olup olmad???n? test eder.

WÇ?ZÖ'nün faktör analizi sonuçlar?, genellikle g faktörünün (genel zeka) varl???n? ve bu faktörün alt?nda toplanan ikili (Sözel/Performans) veya dörtlü (SAE, AAE, ÇBE, ?HE) faktör yap?s?n?n uygunlu?unu do?rular. Sava??r ve ?ahin'in (1995) çal??mas?nda, elde edilen faktör yüklerinin ve uyum indekslerinin, ölçe?in orijinal yap?s?n? korudu?unu göstermesi, adaptasyonun ba?ar?s? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Enstrüman

Test Türü: Bireysel olarak uygulanan, klinik ve e?itim amaçl? bir zeka ölçe?i. Kaynakta belirtildi?i gibi, mevcut form bir **Uyarlama**d?r (Adaptasyon).

Format: Yüz yüze, bireysel olarak uygulanan, kalem-ka??t ve manipülatif materyalleri içeren karma bir format. Uygulama süresi, testin versiyonuna ve bireyin h?z?na ba?l? olarak 60 ila 90 dakika aras?nda de?i?ir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Dil: Türkçe (Türk standardizasyonu). Orijinali ?ngilizcedir.

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler.

Ya? Grubu: 6 ya? 0 ay ile 16 ya? 11 ay.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, farkl? sosyoekonomik ve co?rafi bölgelerden seçilmi?, normatif örneklemi temsil eden çocuklar ve ergenler.

Test Metodolojisi: Uygulama, lisansl? ve e?itimli bir psikolog taraf?ndan standartla?t?r?lm?? talimatlar ve materyaller kullan?larak yap?l?r. Puanlama, çocu?un verdi?i yan?tlara ve performans?na göre yap?l?r ve ham puanlar standart puanlara (Ortalama 100, Standart Sapma 15) dönü?türülerek IQ ve Endeks puanlar? hesaplan?r. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemi?tir (Derecelendirme: -), ancak standart WÇ?ZÖ puanlama sistemi kullan?l?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Yetenek, Sözel Anlama, Alg?sal Ak?l Yürütme, Çal??ma Belle?i, ??lemleme H?z?, Geçerlik, Güvenirlik, David Wechsler, Türk Psikologlar Derne?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgileri kaynakta mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: E-posta bilgileri kaynakta mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Türk Psikologlar Derne?i (Adaptasyonun yay?mland??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

WÇ?ZÖ, telif haklar? ile korunan ticari bir psikolojik araçt?r. Türkiye'deki uygulama ve da??t?m haklar? genellikle Türk Psikologlar Derne?i veya yetkili yay?nc?lar taraf?ndan yönetilir.

?zinler: Testin uygulanmas? ve puanlanmas? için sadece ilgili e?itimi alm?? (Psikoloji lisans veya yüksek lisans derecesine sahip) profesyonellere izin verilir. Test materyallerinin ço?alt?lmas? veya ticari olmayan amaçlar d???nda kullan?lmas? kesinlikle yasakt?r.
Ücret: Test materyalleri (kitapç?klar, manipülatif setler, kay?t formlar?) ücrete tabidir. Uygulama ücretleri ise uygulay?c? profesyoneller taraf?ndan belirlenir.
Test Y?l? (Adaptasyon): 1995.

Kaynaklar

ARABPSYCHOLOGY.COM

A?a??daki referans, Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i'nin Türkiye'deki resmi adaptasyon ve uygulama k?lavuzudur.

Sava??r, I. ve ?ahin, N. (1995).

Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i uygulama kitapç???. Ankara: Türk Psikologlar Derne?i.

Wechsler, D. (1974). *Manual for the Wechsler Intelligence Scale for Children--Revised (WISC-R)*. Psychological Corporation. (Orijinal testin temel referans?).

Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Wechsler Çocuklar ?çin Zeka Ölçe?i, telif haklar? ile korunan standartla?t?r?lm?? bir test oldu?u için, ölçek maddeleri, puanlama k?lavuzlar? ve detayl? uygulama prosedürleri kamusal alanda yay?mlanmamaktad?r. Bu durum, testin geçerli?ini ve güvenilirli?ini korumak amac?yla gereklidir. Bu nedenle, ölçe?in maddeleri burada listelenememektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM